

Stejně je to k ničemu...

Dobrý den, vítám Vás na další domácí bohoslužbě. Vítám všechny, kdo jste si udělali čas na to společně se věnovat Bohu, aspoň takto na dálku. Ať už toto posloucháte sami nebo s někým dalším, jako celá rodina nebo třeba na ostatní jen myslíte, protože se zatím nesejdeme, byl bych rád, abychom měli naši mysl a srdce obrácené společně k Bohu. A i proto na začátek o Boží přítomnost poprosím.

Modlitba

...

Úvod

Možná si říkáte, proč se to dnes jmenuje tak divně, „Stejně je to k ničemu“. Je to proto, že jsem toto nebo podobné vyjádření za poslední dva týdny slyšel tolikrát z různých stran, že mě to až překvapilo. Ono to může být i trochu pochopitelné. Dříve, před současným stavem jsme žili nějakým způsobem, třeba jsme se ani nad některými věcmi nezamýšleli. Teď se nám některé věci mohou jevit jinak – to, co pro nás bylo důležité, nebo to byla nějaká neodmyslitelná část života, bez které jsme si nedovedli normální provoz představit, najednou není. A naopak – něco, co jsme vůbec nečekali, se najednou stalo normální součástí našich životů. Nechci vůbec tvrdit, že se život zpomalil, vím, že to pro spoustu lidí je přesně naopak. Ale přesto – lidé se nějakým zastavují a ptají se sami sebe, co vše v jejich životech má jaký smysl. Pak není překvapivé, že je najednou slyšet „je to k ničemu“, „proč to vlastně dělám“ nebo „tohle už stejně nemá smysl“ a podobně.

Je pravda, že takováto vyjádření jsem slyšel hodněkrát, ale nemyslím si, že je to věc, nad kterou by se lidé pozastavovali jen teď. Jen je to možná o něco častější.

Král Šalomoun

Možná si podobné věci říkáme někdy sami pro sebe. Dokonce i něco takového najdeme v Bibli, konkrétně v knize Kazatel:

Kazatel 1,2 Marnost všech marností, řekl kazatel, marnost všech marností, všechno je to marnost. 3 Jaký užitek bude člověk mít z veškeré své námahy, když se bude namáhat pod sluncem?

Zní to jako od někoho, kdo ztrácí smysl života. Pojdme se ale podívat na autora. Jak je vidět z prvních veršů této knihy, je jím král Šalomoun. V Bibli čteme, že miloval Boha, dle toho, jak se to naučil od svého otce krále Davida. Na začátku svého kralování se mu ukázal

ve snu Bůh a ptal se ho, co mu má dát. Šalomoun žádal o vnímavé srdce, o to, aby mohl soudit svůj lid a rozsuzovat mezi dobrem a zlem. A skutečně – jeho moudrost pak byla proslulá v širokém okolí. Byl to člověk, který byl velmi úspěšný. V podstatě se mu dařilo prakticky ve všem – postavil chrám Hospodinu, celkově Jeruzalém vzkvétal a bohatnul, Izrael žil bez války. Dokonce z okolí přijížděli další, jen aby se přesvědčili o Šalomounově moudrosti.

Šalomounovi se připisuje autorství několika knih z Bible – Píseň písní, velká část knihy Přísloví, Kazatel. Knihu Kazatel psal v době, kdy měl za sebou velkou část svého života, který by se dal z určitého pohledu označit za úspěch.

Připomeňme si ale také, že Šalomounův život měl i horší stránky. Například ještě před svým kralováním si vzal za manželku faraonovu dceru, protože se spřiznil s faraonem. Byl to určitě chytrý politický tah, ale vzít si manželku mimo Izraelky určitě nebylo něco, co by od něj Bůh čekal. Dále obětoval na návrších kadidlo, což také nebylo v souladu s Božím řádem. Je zajímavé, že i přesto s ním Bůh ve snu mluvil, a dokonce se ho ptal, co chce. Pak si bral ještě plno dalších žen, možná z podobných důvodů jako tu první, a byly to ženy mimo Izraelský národ. Tyto ženy s sebou přinášely uctívání jiných božstev a Šalomoun je v tom nechával a sám se tak od Boha dále odvracel. Čteme, že jeho srdce pak už nebylo cele s Hospodinem. Možná i proto se pak na sklonku života zamýšlel, jaké pak má vše kolem smysl.

Knihy Kazatel a pomíjivost

Pojďme se podívat, k čemu král Šalomoun ve své knize Kazatel dochází.

Již jsme si četli ze začátku následující:

Kazatel 1,2 Marnost všech marností, řekl kazatel, marnost všech marností, všechno je to marnost. 3 Jaký užitek bude člověk mít z veškeré své námahy, když se bude namáhat pod sluncem?

Marnost je něco, co je zbytečné. To slovo marnost se v této knize vyskytuje mnohokrát, může znamenat vánek, ale také prelud, pomíjivost, nicotnost. Prostě něco, co se ukáže, pomine, a už tu není. Šalomoun tedy říká, že všechno je zbytečná snaha a hned se ptá konkrétněji. Co vlastně má člověk z toho, že se o něco snaží? Přidává tam ale frázi „pod sluncem“, která se stejně jako slovo marnost objevuje v této knize hodněkrát. Tato fráze odkazuje na náš svět – na to, co se děje tady. Představuje tedy pohled ze země a jakoby vypouští pohled z hlediska nebe, z hlediska Boha. Šalomoun se tak chce dobrat toho, co může mít ze svého dočasného života, hledá něco, co mu nakonec nebude připadat jako zbytečnost.

Začíná ve své knize s moudrostí:

Kazatel 1,13 Uložil jsem svému srdci, aby pátralo a aby zkoumalo s moudrostí všechno, co bylo vykonáno pod nebem.

Ale i ten nejmoudřejší člověk své doby končí s tím, že nakonec přemíra poznání pokoj nepřináší.

Kazatel 1,18 Vždyť v množství moudrosti je množství mrzutosti. Kdo bude přidávat poznání, bude šířit bolest.

Pokračuje dále:

Kazatel 2,1 Řekl jsem si ve svém srdci: Pojd' přece, ať tě vyzkouším s radovánkami, užívej si dobrých věcí.

Hledá užitečnost v rozjaření vínem, ve stavění domů, zahrad, parků, jezírek, lesů. Ve shánění otroků, dobytka, stříbra, zlata. Ale opět končí s následujícím:

Kazatel 2,11 Pak jsem se ohlédl na všechny své skutky, které vykonaly mé ruce, a na námahu, kterou jsem se namáhal, abych to vykonal. A hle, to všechno je marnost a honba za větrem a není z toho pod sluncem žádný užitek.

Takto by se dalo pokračovat dále.

Všimněme si, že se tu vůbec nejedná třeba o situaci, kdy se o něco snažíme, nejde nám to a někdo další se třeba ještě přidává v tom naši snahu dále shodit. Pak třeba můžeme mít pocit neužitečnosti a marnosti i celkem pochopitelně. Zde se hovoří o něčem jiném – Šalomounovi se ve všem daří, je velmi úspěšný a přesto – cítí z toho marnost. I když se mu daří, nenaplnuje ho to.

Pokud totiž žijeme s perspektivou jen života zde na Zemi, pod Sluncem, bez perspektivy nebe, je doopravdy vše jen vánek, i náš život. Náš život zde prožijeme, všechno, co zde pro sebe nahromadíme, si stejně s sebou po smrti nevezmeme, vše tady na zemi nakonec pomine. Šalomoun se od Boha postupně vzdaloval – byl totiž velmi schopný, Boha sice na jednu stranu miloval, ale na druhou stranu Ho často zas tak moc nepotřeboval. Zdánlivé maličkosti v jinak dobrém vztahu s Bohem měly velké důsledky – přestože Izrael z pohledu světa vzkvétal, ve skutečnosti se od Boha odkláněl. A i proto si možná Šalomoun bolestně uvědomuje marnost života bez Boha, až dochází k nenávisti života.

Pokud žijeme své životy s pohledem na dočasný život pod Sluncem, časem nám začne docházet, jak nesmyslné vše kolem je. Můžeme se třeba vrhnout do víru užívání si v pomíjivých věcech – hromadíme majetek, vzdělání, potěšení na večírcích, nejnovější a

nejmódnější elektroniku či auta, protože za čím jiným bychom se taky měli hnát – jen rychle, než náš život jako vánek pomine. Nakonec ale vidíme, že nám to nepřineslo to, v co jsme doufali a hledáme dále. Nebo zahořkneme, protože uvidíme, že i když jsme se o mnohé snažili, radost nám to nepřineslo.

Boží perspektiva

Šalomoun ale perspektivou pomíjivých věcí nekončí. Ve chvíli, kdy začne ve svých úvahách počítat s Bohem, perspektiva i nálada se mění. Najednou čteme pasáže jako

Kazatel 3, 12 Poznal jsem, že pro ně není nic lepšího, než aby se radovali a aby konali ve svých životech dobro. 13 A také, že když kterýkoli člověk jí a pije a užívá blaho při vši své námaze, je to Boží dar. 14 Poznal jsem, že všechno, co Bůh učiní, to bude pro věčnost; není možné k tomu nic přidat a není možné od toho nic ubrat. Bůh to udělal, aby lidé měli před ním bázeň.

Je to doopravdy tak jednoduché. Pokud svůj život zaměříme pohledem na věci nepomíjivé, tedy na Boží perspektivu, najednou se vše mění. Jak ale tuto Boží perspektivu do svých životů přijmout?

Smyslem našich životů je vztah s Bohem. To je to, k čemu jsme byli stvořeni. K plnohodnotnému vztahu s Bohem je jen jedna cesta – skrze Ježíše Krista. Apoštol Pavel o něm říká

*Skutky 4,12 A v nikom jiném není záchrana; neboť není **pod nebem** jiného jména daného lidem, v němž bychom měli být zachráněni.*

Tady na zemi nemáme jinou možnost, jak přijít k záchraně pro věčný život s Bohem, než skrze Ježíše Krista. Skrze to, že si uvědomíme, jak jdeme svou vlastní cestou, jak třeba i když s Bohem nějak počítáme, tak podobně jako Šalomoun máme ve svém životě plno věcí, které nás od Boha odlučují. Potřebujeme tak být před Bohem očištěni. Ježíš Kristus vzal všechna naše přestoupení vůči Bohu, naše hříchy, na sebe, a tím nás očišťuje.

*1 Petrův 1,18 Víte, že ze svého **marného** způsobu života, zděděného po otcích, jste byli vykoupeni ne pomíjejícími věcmi, stříbrem nebo zlatem, 19 nýbrž drahou krví Krista jako beránka bez vady a bez poskvrny.*

Získáváme tak zcela novu perspektivu v našem životě. Od důrazu na pomíjející věci k důrazu na věci nepomíjející.

Vraťme se zpět ke Šalomounově textu:

*Kazatel 3,13 A také, že když kterýkoli člověk jí a pije a užívá blaho při vši své námaze, je to **Boží dar**.*

Tak třeba – je marnost žít pro jídlo a pití. Ale pokud člověk má co jíst a pít, může to brát jako Boží dar a to mu přináší radost. Je marnost se honit za elektronickými hračkami – ale já teď díky tomu, že takovou jednu mám, můžu připravovat toto povídání a jsem za to vděčný. Je marnost žít pro co nejvíce titulů – ale ve chvíli, kdy můžu své vzdělání použít pro pomoc ostatním a ukazovat tím na Boha, můžu se z toho radovat. Je marnost hromadit majetek – ale ve chvíli, kdy ho moudře spravuji a rozmnožuji pro to, aby sloužil pro Boží věci, můžu prožívat vděčnost Bohu. Je marnost dělat nějaké náboženské úkony – ale pokud mám možnost nějakým dobrým skutkem ukázat na Boha, můžu v tom prožívat Boží pokoj.

Šalomoun Ježíše Krista ve svém životě pod sluncem neznal, ale apoštol Pavel, který ho znal dobře, píše

1 Korintským 10,31 Ať tedy jíte nebo pijete nebo cokoliv činíte, všechno číňte k Boží slávě.

A to je klíč k naplněnému životu – všechno činit k Boží slávě. I ty nejobyčejnější věci.

Pak nemusíme prožívat pocit marnosti, obavy, strach. Třeba se kolem nás věci melou, třeba ne vše vychází tak, jak jsme si představovali. Třeba se právě nyní ptáme po smyslu některých věcí, když se nám přece jen určitým způsobem věci mění. A je určitě správné se ptát, s pohledem na Boha. Ale i při tom, můžeme určitě nalézat i zdánlivé drobnosti v životě, ze kterých se prostě můžeme radovat a být vděční, ve chvíli, kdy si uvědomíme, že jsou Boží dar – i jen to, že máme kde spát, co na sebe, co jíst a pít.

Dokonce to může platit i pro záležitosti, kde se nějakým způsobem nedaří. Třeba do někoho investujeme svůj čas, čekáme nějaký výsledek, ale dočkáme se jen nevděčnosti. Nebo se snažíme něco zorganizovat a pořád se něco nedaří. Když se například podíváme na život apoštola Pavla, jeho časté věznění, útěky, bičování, a jeho smrt, bylo by to z hlediska života pod Sluncem zcela marné. Přesto ale ve skutečnosti z Boží perspektivy prožil naplněný život, koneckonců to úplně sálá z jeho dopisů. I v těchto věcech platí, že pokud žijeme s Bohem, nemusíme mít za marnost ani to, co zdánlivě k cíli nevede – Bůh si i zdánlivé nezdary dokáže použít k dobrému.

Závěr

Vidíme tedy, že snaha o hledání smyslu života v pomíjivých věcech je odsouzená k nezdaru. Došel k tomu i nejmoudřejší člověk své doby, Šalomoun.

Když tedy slyšíme říkat „stejně je to k ničemu“, ať už to říkáme my nebo někdo jiný, zamysleme se, spolu s Bohem v modlitbě, jestli to tak vnímáme z perspektivy pozemské a pomíjivé nebo z perspektivy nebeské a nepomíjivé. Pomůže nám to rozpoznat Boží pohled a dle toho se pak můžeme ohledně dané věci zachovat.

Pokud je to něco, kde můžeme být vděční Bohu, vnímat to jako Boží dar, děkujeme. Pokud je to něco, co by sice z pohledu života pod Sluncem mohlo být zajímavé, ale z hlediska nebe to efekt nemá, nepřinese to nakonec do našeho srdce valné potěšení.

Tak ať třeba i tuto dobu můžeme vnímat jako požehnání v tom, že se třeba nad něčím pozastavíme a zamyslíme – i nad věcmi, nad kterými bychom to jinak třeba ani neudělali. A ať do svých životů přinášíme více věcí, které jsou nepomíjivé, ze kterých budeme moci mít radost nejen my, ale i Pán Bůh.

Modlitba

...

Otázky

Protože se jedná o podklad k domácí bohoslužbě, jsou opět na konec připravené otázky k zamyšlení, ať již osobnímu nebo společnému.

- Vidím v mém životě něco, co bych označil za „marnost“? Ať už je to hezká věc, která mi ale nepřináší potěšení, anebo je to věc, která nemá ten výsledek, jaký jsem si představoval?
- Pro každou takovou věc – je to doopravdy „marnost“, nebo je to důležité pro Boha? Je to něco, co je v souladu s tím, jak nás učí žít Bible? Je to něco, za co můžu děkovat a být vděčný? Je to něco, co přece jen budu chtít odložit ve prospěch jiných věcí?
- Je něco, o čem vím, že bude mít hodnotu z Boží perspektivy, chtěl bych to udělat, ale ještě jsem to neudělal? Můžeme se zamyslet, proč ne. A třeba to hned teď udělat, nebo se modlit za dobrou příležitost.

Chtěl bych nám všem ještě jednou popřát Boží moudrost v tom, abychom dobře rozpoznávali, co má a co nemá hodnotu pro Boha a aby se v našem životě více a více objevovaly skutky, které přinesou radost Bohu a tím pádem i nám. A pokud jste si na poslední otázku odpověděli konkrétně, přeji Vám, aby se Vám naskytlá dobrá příležitost k uskutečnění toho, co je pro Boha důležité.